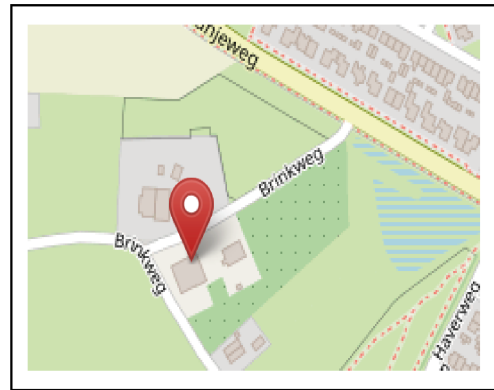

Boerderij Den Haesenbergh
Brinkweg 24-26
6991 JP Rheden

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000197
Inschrijving register 28 april 1992
Kadastrale aanduiding Rheden D 8019

Historie en ligging:

Dit complex met boomgaard en gedeeltelijk nog oorspronkelijke erfbeplanting en bestrating bestaat uit een boerderij, genaamd Den Haesenbergh, met naastgelegen doorrijschuur; een oudere boerderij; een schaapskooi en een open wagenschuur. Den Haesenbergh (Brinkweg 26) met aangebouwde doorrijschuur werd in 1896 tegen een oudere boerderij (Brinkweg 24) gebouwd die mogelijk in kern nog uit de late achttiende eeuw dateert. Deze oudere boerderij komt met de schaapskooi en drie bijgebouwen reeds voor op de kadastrale minuutplan die vanaf 1817 werd ingemeten en in 1832 werd opgetekend. De twee boerderijen en de doorrijschuur liggen met de noklijn parallel aan elkaar en zijn met deze nok loodrecht op de weg gesitueerd. De achterzijde is naar de oost-west lopende deel van de Brinkweg gekeerd. Het complex bevindt zich op het punt waar de Brinkweg zich splitst. Parallel aan het oost-west lopende deel van de Brinkweg bevindt zich direct aan deze straat een in bouwvallige staat verkerende schaapskooi waarvan het dak grotendeels is ingestort. Achter de schaapskooi staat nog een wagenschuur. De oudste boerderij (Brinkweg 24) is niet meer in gebruik.

Het complex bevindt zich in een nog landelijk stukje buitengebied, direct buiten de bebouwde kom van het dorp Rheden. In het noorden wordt dit gebied begrensd door de spoorlijn Arnhem - Zutphen en in het zuiden door de snelweg A48 en de IJssel. In het westen bevindt zich de noord - zuid lopende verbinding tussen de Arnhemse straatweg en de snelweg. In de nabijheid van het complex bevinden zich nog enkele andere boerderijen die in de detaillering sterk zijn aangetast, maar die hun hoofdvorm nog hebben behouden.

Plattegrond en opbouw:

De twee boerderijen en de doorrijschuur zijn met de lange zijden tegen elkaar gebouwd. De in 1896 gebouwde boerderij Den Haesenbergh bevindt zich in het midden en wordt, gezien vanaf de Brinkweg, aan de linkerzijde begrensd door de oudere boerderij en aan de rechterzijde door de schuur. De gevels van beide boerderijen, de schuur en de schaapskooi zijn gemetseld in kruisverband. De boerderij Den Haesenbergh bestaat uit een voorhuis en een achterhuis en komt iets naar voren ten opzichte van de naastgelegen bouwdelen. De achtergevels bevinden zich op dezelfde rooijlijn. De nokhoogte van het achterhuis ligt iets lager dan de nokhoogte van het voorhuis en beide belendende gebouwen, die ongeveer een gelijke nokhoogte hebben. De boerderij Den Haesenbergh heeft op het voorhuis een afgewolfd dak met gesmoorde tuile du nord pannen. Het wolfeind aan de achterzijde is belegd met gesmoorde friese pannen. Het lagere achterhuis heeft eveneens een wolfdak en is belegd met gesmoorde oud hollandse pannen. De grote doorrijschuur aan de linkerzijde van de boerderij heeft een wolfdak met gesmoorde oud hollandse pannen. De oudste boerderij rechts heeft als enige een gedeeltelijk met riet en met gesmoorde oud hollandse pannen gedekt wolfdak. Dit dak is in slechte staat.

Voorgevel Brinkweg 26:

De voorgevel van Den Haesenbergh heeft een gepleisterde plint en wordt aan weerszijden begrensd door lisenen die ter plaatse van het dakvlak overgaan in een klimmend baksteen-fries. De lisenen zijn voorzien van twee uitgemetselde baksteenlagen. De begane grond bevat twee schuiframen met 2-ruits bovenlichten en een niet oorspronkelijke deur met een enkelruits bovenlicht. De zolderverdieping heeft twee schuiframen met 2-ruits bovenlichten met daartussen de naam van de boerderij in een gepleisterd veld. Daarboven bevinden zich enkele jaartalankers met het bouwjaar. De vensters en de deur hebben aan de bovenzijde een anderhalf steens strek met geboorte- en sluitstenen. De onderdorpels zijn van steen. In de plint bevinden zich twee kelderlichten. Het dak heeft een geprofileerde houten windveer.

Links van het voorhuis bevindt zich de iets terugspringende voorgevel van de doorrij-schuur. De gevel heeft een gepleisterde plint en had oorspronkelijk een symmetrische indeling. De gevel wordt aan weerszijden begrensd door een bakstenen liseen. In het midden bevinden zich houten deeldeuren met ijzeren gehengen en enkele kleine raam openingen in een segmentboogvormige muuropening. Eén van de deuren is voorzien van een klinket. De gehengblokken zijn in ijzer uitgevoerd. Aan weerszijden van de deuren bevindt zich een getoogd 4-ruits stalraam met een klein segmentboogje. Uiterst links in de gevel bevindt zich een getoogd ijzeren stalraam met geboorte- en sluitstenen. Rechts in de gevel is een groot rechthoekig raam ingehakt. De zolder heeft drie rechthoekige muuropeningen met vaste persiennes en steens strekken. Het dak heeft een geprofileerde windveer.

Linker zijgevel Brinkweg 26:

De linkerzijgevel van de aangebouwde schuur heeft een gepleisterde plint. De gevel heeft vijf halfronde stalvensters met onderling verschillende ijzeren invullingen, en één getoogd ijzeren stalvenster. In de gevel bevindt zich één recht afgesloten staldeur. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een eenvoudige bakgoot.

Achtergevel Brinkweg 26:

De achtergevel van de schuur heeft ongeveer dezelfde indeling als de voorgevel. Aan van drie rechthoekige en van vaste persiennes voorziene gevelopeningen, afgesloten met een strek. De plint is gepleisterd.

Links van de schuurgevel bevindt zich de achtergevel van de boerderij. Deze gevel heeft net als de schuurgevel een symmetrische indeling met segmentboogvormige deeldeuren en aan weerszijden een getoogd stalvenster. De zolder bevat twee rechthoekige venster-openingen met vaste persiennes als vernoemd. De zichtbare achtergevel van het voorhuis bevat links een rond venster. Op het rechterschild van dit voorhuis is een schoorsteen zichtbaar.

Voorgevel Brinkweg 24:

Deze boerderij van het hallehuistype wordt niet meer bewoond en bevindt zich in een beginnende staat van verval. De brede voorgevel ligt iets terug ten opzichte van de naastgelegen boerderij. Het metselwerk is opgetrokken in kruisverband en heeft diverse verbouwingsporen. Onder de dakschilden bevinden zich vlechtingen. De gevel bevat vensters met een verschillende breedte, steens strekken en houten lekdorpels. De eenvoudige houten voordeur heeft een 6-ruits bovenlicht en een eenvoudig geprofileerd kalf. Links van de deur bevindt zich een smal venster met een 8-ruits schuifraam (2(2x2)), rechts van de deur is een breder venster met een 12-ruits schuifraam (3(2x2)). Van beide ramen zijn de luiken verwijderd. Uiterst rechts in de gevel bevindt zich een niet oorspronkelijke brede gevelopening met een dubbele deur en een 4-ruits bovenlicht. In de zichtbare binnenruimte zijn op de wanden en deuren nog blauwe kleurresten aanwezig. Boven de deur is in het metselwerk nog de originele strek aanwezig. De zolder heeft te

plaatse van het 12-ruits schuifraam een houten hooiluik.

Rechter zijgevel Brinkweg 24:

Deze gevel heeft een houten kozijn met 4-ruits raam, een klein raampje met tralies en vier halfronde stalvensters met diverse ijzeren invullingen. Tussen de stalvensters bevindt zich één ijzeren staldeurtje. De stalvensters zijn voorzien van een rollaag aan de onderzijde. Het dak heeft aan deze zijde geen goot.

Achtergevel Brinkweg 24:

Deze gevel heeft een symmetrische indeling en een gepleisterde plint. De gevel heeft vlechtingen. De segmentboogvormige deeldeuren hebben aan weerszijden een getoogd ijzeren 4-ruits stalraam en een getoogde staldeur. Het wolfeind is voorzien van een rietdekking.

Bijgebouwen:

Aan de achterzijde van Brinkweg 24 bevindt zich direct aan de Brinkweg een in vervallen staat verkerende schaapskooi. Deze schaapskooi bevindt zich op het kadastrale minuutplan van 1832 (ingemeten vanaf 1817) reeds op dezelfde plek. De kooi heeft een 8-zijdige plattegrond en de baksteengevels zijn gemetseld in kruisverband. Het voegwerk is in slechte staat. De lange gevels met steunberen bevinden zich parallel aan de Brinkweg. De korte gevels zijn iets hoger opgetrokken en driezijdig afgesloten. Ze bevatten aan beide kanten een dubbele, recht afgesloten, houten deur. Eén van deze deuren heeft een 4-ruits raampje. Voor de deuren is de grond iets opgehoogd. Het typische 8-zijdige rieten dak is gedeeltelijk ingestort en is in slechte staat. Het muurwerk staat nog overeind.

Achter de schaapskooi staat een grote open houten schuur met een zadeldak met een afsteek aan de achterzijde. Het dak is met gesmoorde pannen belegd. De korte gevels hebben een houten topgevel. De schuur heeft vijf ankerbalkgebinten op poeren.

Reden van plaatsing:

Het complex bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik; Het complex is samengesteld uit een laat 18de of vroeg 19de eeuwse boerderij met schaapskooi en een in 1896 gebouwde boerderij (Den Haesenbergh) met naastgelegen stal/schuur. De oudste boerderij is niet meer in functie en behoeft onderhoud. De aan de weg gelegen schaapskooi heeft een gedeeltelijk ingestort dak maar is te herstellen.
- Ondanks de uit verschillende bouw tijden daterende onderdelen van het complex, vertoont het toch in sterke mate een eenheid. De drie grootste bouwdelen (boerderijen en schuur/stal) zijn tegen elkaar aangebouwd en met de achterzijde naar het oost-west lopende deel van de Brinkweg gericht.

Het complex bezit stedenbouwkundige waarde:

- Het complex bevindt zich op het punt waar de Brinkweg zich splitst en is in hoge mate belangrijk voor het instandhouden van het oorspronkelijke landelijke karakter van dit gebied ten westen van het dorp Rheden. In dit kader heeft het complex een grote situeringswaarde.
- Het gebied waarop het complex zich bevindt wordt in het noorden begrensd door de spoorlijn Arnhem - Zutphen en in het zuiden door de snelweg A48 en de IJssel. In het westen bevindt zich de noord - zuid lopende verbinding tussen de Arnhemse straatweg en de snelweg. De oostgrens van dit gebied wordt gevormd door de uitbreidingswijken van het dorp Rheden. In de nabijheid van het complex bevinden zich nog enkele andere boerderijen die in de detaillering sterk zijn aangetast, maar die hun hoofdvorm nog hebben behouden en hiermee de ensemblewaarde van het geheel versterken.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1, 2, 3, 4, en 6. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Boerderij Haesenbergh – 2016

Foto: Kees van Oosterom © CC BY-SA